

na pokusy o zblíženie Ľudovíta XIV. s Kchang-sim (východný Kráľ slnka). Francúzska prítomnosť v Číne však nijako neprispela k poznaniu francúzskeho práva.

Kniha štvrtá sa zaoberá cestami práva. Vývojom rusko-čínskych vzťahov, britským obchodom s Čínou, ktorý bol podriadený kantónskému systému, Macartneyho misiou vyjadrujúcou nespokojnosť s kantónskym systémom a tiež neslávnym obdobím nerovnoprávných zmlúv (určite je menej známe, že aj s Rakúsko-Uhorskom, 1871).

Nasledujúce úvahy autora patria koloniálnemu dualizmu v práve, kolonizácii Hongkongu Britmi (1841), vývoju justice, právu k pôde, portugalskému právu v Macau na pozadí rešpektovania niektorých čínskych miestnych zvyklostí..

Kapitola o Sebaopisilňovaní a sebaoslabovaní hovorí o tchajpchingskom povstaní a o následnom oslabení dynastie Čching, ktorá stratila podľa Pekingskej zmluvy 1860 Poamurie. Sto dní reforiem tvorí osobitnú časť, rovnako ako aj pocta posledným reformátorom (bo-

xerské povstanie). Tritisíc rozhodnutí publikovaných od vzniku Najvyššieho súdu v Pekingu (1907) až do jeho prenesenia do Nant'ingu (1928 ako Najvyšší súdny dvor) výborne a ilustratívne dokumentuje búrlivé metamorfózy čínskeho práva.

Publikácie o Hodvábnej ceste zaznamenali všade veľkú pozornosť. Práca profesora Tomáška sa medzi nimi vyníma preto, lebo stavia na precíznom historickom výklade faktov, do ktorých autor veľmi umne a fundovane, hodvábnu rukou jemne votkáva charakteristiky rímskeho práva a chanského práva v ich vývojových motívoch a podobách a poskytuje možnosť z hľadiska jednotlivých právnych odvetví oboznámiť sa s vývojom obchodného práva (aj štátneho práva, trestného práva a administratívneho práva), na Hodvábnej ceste. A to je sprostredkovanie výnimočného bohatstva užitočných vedomostí pre tých, ktorí sa chystajú vydať z akýchkoľvek dôvodov na Hodvábnu cestu...

Alexander Bröstl*

* Prof. JUDr. Alexander Bröstl, CSc.

Š v á b, J.: Jak psát, aby se to dalo číst. Příručka přístupného psaní. Praha : Leges, 2021, 131 s., ISBN 978-80-7502-502-9

V rámci českej odbornej právnej spisby v ostatných rokoch sa čoraz väčšej pozornosti teší téma písania textov o práve, resp. právnych textov (napr. Vučka, J.: *Právní psaní*. Praha : C. H. Beck, 2019; Machalová, T. a kol.: *Akademické psaní pro právníky*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018, Kysela, J.: *Metodologie v právnickém psaní: dobrý sluha, zlý pán*. In *Jurisprudence*, 2016, č. 6). Predmetom českého odborného diskurzu sa tak stáva technika písania textov o práve, resp. právnych textov. Určitú renesanciu pritom prežívajú aj otázky metodologického prístupu k vedeckému bádaniu v oblasti práva (napr. Smekal, H. – Šipulová, K.: *Empirický právní výzkum*. In *Jurisprudence*, 2016, č. 6), ktoré potom, pochopi-

teľne, úzko súvisia s otázkami literárneho podania výsledkov tohto bádania.

Jedným z najnovších príspevkov do uvedeného odborného diskurzu je útlejšia monografia Jakuba Švába *Jak psát, aby se to dalo číst. Příručka přístupného psaní* (Praha : Leges, 2021). Ako napovedá samotný názov, recenzovaná monografia predstavuje (stručný) návod na písanie (právnych) textov, aby boli pre adresáta (čitateľa) zrozumiteľné, a teda prístupné.

Predmetná monografia Jakuba Švába pozostáva z úvodu a piatich kapitol venovaných piatim zásadám prístupného písania, po ktorých nasledujú príklady postupu, ako upraviť text, aby bol prístupnejší, ďalej výklad o typografických pravidlách a napokon (veľmi) stručný

prehľad „použitej a skrátené citovanej literatúry“ – autor tu snáď mohol odkázať aj na monografiu Umberta Eca *Jak napsat diplomovou práci* (ECO, U.: *Jak napsat diplomovou práci*. Olomouc : Votobia, 1997), ktorá môže dobre poslúžiť pri písaní akademických textov o práve, a tiež na obe už zmienené české monografie. Kapitoly venované zásadám prístupného písania pozostávajú z úvodnej state a dvoch častí; prvú časť tvoria jazykové pravidlá, druhú časť tvoria pravidlá dizajnu textu a listiny. Pravidlá prístupného písania autor ilustruje na konkrétnych príkladoch právnych textov a úlohách (taktiež z oblasti práva), ku ktorým vždy uvádza odporúčané riešenie.

Za základnú zásadu písania textov autor označuje zásadu jasnosti a zrozumiteľnosti. Hneď v úvode výkladu o tejto zásade upozorňuje autor na neuh dlhých viet. Lepšej jasnosti a zrozumiteľnosti textu totiž napomáhajú kratšie vety. Pisateľ by sa však mal okrem dlhých viet vyhnúť aj cudzím slovám, odborným výrazom či skratkám, ako aj trpnému rodu opisnému a tiež (a to je potrebné osobitne zdôrazniť) záporom.

V ďalšej kapitole sa pozornosť autora obracia na zásadu súdržnosti textu. Autor v úvode kapitoly konštatuje, že jednotlivé vety musia na seba nadväzovať, aby bol text súdržný. Následne autor uvádza odporúčanie ohľadom umiestnenia známych a nových vecí v rámci vety.

Najviac pozornosti v recenzovanej monografii venuje autor zásade jednotnosti textu. V rámci výkladu autor zdôrazňuje potrebu jednotného používania výrazov a eventuálne aj viet, pričom odporúča vyhýbať sa synonymám. Autor tým čitateľovi pripomína slová Ireny Pelikánovej, že „všade tam, kde sa upravuje to, čo už skôr upravené bolo, alebo kde sa v rozhodnutí argumentuje tak, ako sa už skôr v inom rozhodnutí argumentovalo, používa sa doslova rovnaká formulácia. Je to bezvýnimočná prax ... Akonáhle zmeníme čo i len spojku, čiarku, predložku, nevieme, či sa to stalo náhodou alebo tým mala byť vyjadrená nejaká odlišnosť.“ (Pelikánová, I.: *Návrh občanskoprávní kodifikace z pohledu soudce soudu Evropských společenství*. In Švestka, J., Dvořák, J., Tichý, L.

(eds): *Sborník statí z diskusních fór o rekodifikaci občanského práva*. Praha : ASPI, 2006). Osobitnú pozornosť venuje autor v predmetnej kapitole vyjadreniu povinnosti v právnych textoch.

Napokon v dvoch kratších kapitolách približuje autor zásadu súslednosti a zásadu úspornosti textu. Autor sa v týchto kapitolách (okrem iných) vyjadruje k miestu podmienky, za ktorej má dej prebehnúť, v rámci vety, či k potrebnosti (zmyslu) použitia slovného spojenia „strany sa dohodli, že“ alebo ustanovenia „túto zmluvu je možné ukončiť dohodou strán“ v zmluve.

Prínos recenzovanej monografie popri prehľadnom formulovaní teoretických zásad a pravidiel písania textov o práve, resp. právnych textov (a textov vôbec) vidíme v relatívne väčšom množstve konkrétnych príkladov, ako formulovať texty v zmluvách a tiež v miere pozornosti venovanej dizajnu textu. Pozitívne hodnotíme aj hutnosť nadpisov jednotlivých výkladových celkov – už aj len prečítaním nadpisov sa čitateľ oboznámi s množstvom „odporúčaní“ ohľadom písania textov o práve, resp. právnych textov (napr. nadpisy *Krátke vety*, *Známe veci* na začiatku vety, *nové na jej konci*). Na druhej strane však máme výhradu voči „odporúčaniu“, aby sa na konci textu, ktorý nespadá na koniec strany, uvádzala poznámka „Zostávajúca časť strany bola úmyselne ponechaná prázdna“.

Recenzovanú monografiu odporúčame nielen študentom právnických fakúlt, ale aj sudcom, advokátom, notárom, prokurátorom, právnikom pôsobiacim vo verejnej správe a vôbec každému, kto sa venuje písaniu textov o práve, resp. právnych textov, a to či už ako akademik alebo ako praktik. Recenzovaná monografia poslúži aj legislatívcovi, i keď písanie legislatívnych materiálov má svoje osobitosti v porovnaní s písaním zmlúv, podaní adresovaných súdu, či akademických textov o práve, vyplývajúce z právnej úpravy ustanovenej v zákone č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Iste, nikto sa nestatne majstrom písania textov o práve, resp. právnych textov čítaním

o tom, ako písať takéto texty, podobne ako sa nikto nestane maratóncom sledovaním maratónskych behov, resp. čítaním kníh o behaní. Na osvojenie tohto majstrovstva je potrebné aj cibrenie štýlu písaním a prepisovaním už napísaných textov. Uvedomenie si zásad a pravidiel písania textov však rozhodne prispieva k tomu,

aby bol výsledný text kvalitnejší po obsahovej aj formálnej stránke a tým čitateľovi prístupnejší, a azda prispieva aj k tomu, aby čitateľ „text chápal presne tak, ako ho jeho pisateľ zamýšľal“ (s. 17 recenzovanej monografie).

Róbert J a k u b á ě*

---

* JUDr. Róbert Jakubáč, PhD., Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky.